

Проф. дмн Николай К. Витанов - интервю

Моля, представете се...

Николай Колев Витанов, 48 години, професор по математика (избиран по системата на ВАК), заместник-директор на Института по механика на БАН.

Коя научна институция представлявате и с какво се занимава тя?

Представител съм на Българската академия на науките. Никога не съм се

срамувал от това, дори по времето, когато „представители на прогресивната общественост“ ме наричаха в лицето феодален старец заради откритата ми критика към действията на Симеон Дянков и към политиката на съсипе на българската наука. Да, аз съм един „феодален старец“ на 48 години от Института по механика на БАН. Институтът се занимава с изследвания в областта на механиката на флуидите, механиката на деформируемото твърдо тяло, механични свойства на полимери, работи биомеханика и

математическо моделиране в областта на механиката. Напоследък в института се правят изследвания и в областта на динамиката на икономически и социални системи.

Кое Ви запали към науката и кога се случи това?

Към науката ме запалиха учителите ми в Математическата гимназия във Велико Търново в началото на 80-те години на миналия век. Отначало ми беше интересна историята, но експериментите в часовете по физика и химия и най-вече сладкодумният ми учител по физика Георги Василев (за когото си спомням с благодарност) ме насочиха към физиката.

В коя научна област (или в кои научни области) са Вашите занимания в момента?

В момента съм математик – случи се когато отидох в Германия и започнах да се занимавам с механика на флуидите. С механика на флуидите се занимавам и днес – изследвам нелинейните вълни в плитки и дълбоки води. Работя и по въпросите на популационната динамика и миграцията – нещо, на което някога в България се гледаше с пренебрежение, но днес стана много актуално покрай наплива на кандидат-имигранти. Работя и по задачи, свързани със социалната и икономическата динамика, включително и по задачи, свързани с управлението на

сложни научни системи. Интересно-то е, че въпреки, че днес значимостта и практическата полза от научните ми резултати не будят вече съмнение у никого, националното финансиране на научната ми дейност е повече от мизерно – за 13 години съм ръководил само 1 национален проект на стойност 7500 лева. И за резултатите по него колективът беше награден с първа награда на Министерството на образованието и науката в областта на математическите науки. Така, че мога да претендирам, че съм и суперективен. Иначе – да са живи и здрави чужденците, че разбират ползността на изследванията ми и ги финансират.

Какво беше заглавието на Вашата последна публикация?

Dynamical Features of the quasi-stationary microRNA-mediated protein translation process supported by eIF4F translation initiation factors

Казано на български – математическо моделиране в областта на клетъчната биология.

Има ли бъдеще науката в България и как го виждате Вие?

Хм, хубав въпрос. Науката в България успешно се затрива. Развитието е поставено на напълно грешна основа. Очаква ни сгромолясване в областта на качеството на кадрите и на броя им. Виж – броят на пишман-професорите ще расте. Не виждам добри перспек-

тиви. Една разбита научна система не се възстановява лесно, а българската научна система продължава да се разбива – вижте какви са заплатите в БАН. Тръгнали сме да се превръщаме в научния бантустан на Европа и с всеки ден ще става все по-трудно да се откланам от този път. Съжалявам, че трябва да го кажа, но това е положението. Това, към което вървим е – тук там свестни учени в море от посредственост. А не беше така.

Как оценявате работата на екипа си?

Винаги съм подбирал внимателно хората, с които работя – и у нас и в чужбина. Поради това нямам оплаквания – екипът ми е добър. Работата е много и би могъл и да е по-голям. Но колкото – толкова. След като съм напълно отрязан от национално финансиране, не може и да се искат и резултати от дейността ми. Резултати и ползи за държавата търсете там, където сте дали парите. Иронията е, че едни прибират парите, а други произвеждат обществено значимите резултати.

Има ли около Вас млади хора, които искат да се занимават с наука?

Има. И у нас и в чужбина.

Какво бихте казали на хората, които все още се колебаят дали да се занимават с наука в България?

Трябва да съм честен, нали? Науката е прекрасно занимание. От което в България човек днес може да умре от глад. Затова не чакайте на държавата. Създавайте си научни връзки в чужбина. Така ще се квалифицирате. И ще сте полезни, ако някой ден българската наука започне да се третира като европейската.

Какво, според Вас, трябва коренно да се промени в България спрямо науката?

Най-напред – заплатите. Без това нищо няма да стане. След това – начинът на финансиране. И накрая – структурата на научно-технологична-

та система. Нищо от това не се прави. И се чакат резултати. Никакво измъкване от блатото няма да има. Още повече, че българският учен няма никакъв социален статус.

Занимавали ли сте се с нещо друго извън научната работа?

Да. Ставам за строителен работник, редил съм и павета. Имам квалификация за стругар и фрезист. Мога и да готвя.

Снимките са от конференция по случай 50-ти брой на „Българска Наука“ (2012 г.)

